

A jövő
megjósolásnak
leghatékonyabb
módja, ha
nekiállunk
megalkotni.

(Peter Drucker)

Nemzetközi szélsőséges politikai tendenciák

Islám fundamentalizmus, szélsőséges mozgalmak Európában, Ázsiában, Dél-Amerikában

Marton Péter Lajos - Türke András István Ph.D

II. évfolyam 3. szám

2010. április 14.

TARTALOM

I. Islám fundamentalizmus1

II. Közel-Kelet .5

III. Szélsőségek, szeparatisták Törökországban és Koszovóban8

IV. Szélsőségek, szeparatizmus az Európai Unióban13

V. Oroszország megnövekedett világpolitikai szerepe16

VI. Egyesült Államok és Japán.....20

VII. Dél-Amerika23

Az eddig megjelent EuVI Elemzések listája, impresszum .. 25

Az elemzés nem tartalmazza az egyes régiók részletes bemutatását és a legaktuálisabb (2009-2010) kérdéseket, vagy csak kivételes esetekben tesz rájuk utalást. Mindez elemzésként megrendelhető az Europa Varietas Intézettől az info@europavarietas.eu címen.

I. Islám fundamentalizmus (Marton Péter Lajos)

Az Al-Kaida rendkívüli életképessége

Ha mérleget készítünk a „terror ellenes háború” elmúlt éveiről, akkor bizvást mondhatjuk, hogy az Al-Kaida, a háború ellenére tovább létezik, sőt komoly befolyást élvez a muszlin világban.

A Scotland Yard terror-ellenes részlegének vezetője szerint az Al-Kaida komoly megújuló képességről tett tanúbizonyságot, a szélsőséges mozgalom több másodvonalbeli vezetőjének kiesése ellenére képes volt terjeszkedni, miközben az Egyesült Államok és szövetségesei szinte az egész világon hadat viselnek ellene (*Guardian, April 25, 2007*).

A brit rendőrtisztviselő úgy véli, hogy korábban az ír terroristákkal szemben könnyebb volt a küzdelem. Azok nem feltétlenül ölni és pusztítani akartak, abban az esetben a terror politikai célok elérésére használt eszköz volt, így juthattak el a mai állapotig, amikor is egy tárgyalásos folyamat végén a katolikus Sinn Fein és az Unionisták nagykövetségében kormányozzák majd Észak-Írországot.

Az Al-Kaida ezzel szemben még hosszú távon sem válhat tárgyaló féllé. Egyre inkább a huntingtoni „civilizációk közti összecsapás” muszlin hadseregeként tűnik föl, amire Oszama bin Laden és követői komolyan rájátszanak. Az Egyesült Királyságban nemrégiben leplezték le egy szélsőséges iszlám terjesztésére szakosodott honlapot működtető csoportot (*Guardian, April 24, 2007*). A három férfi a leleplezés előtt legkevesebb egy évvel már elindította a honlapot, neveik alapján egytől egyig közép- vagy közel-keleti származásúak.

Találtak náluk egy filmet, amelyen három az óta már halott a szélsőségek kezébe került tús szerepel. Úgy tűnik komoly öröforrás a szélsőségek számára, hogy a fogságukba került emberek mindennapjait megörökítetik.

Az ügyben eljáró bíró szerint az effajta cselekedetek a koalíciós erők Irak elleni támadása óta szaporodtak meg drámaian. Minden ehhez hasonló honlap felhívásokat is tartalmaz a „hitetlenek” elleni harchoz való csatlakozásra Irakban vagy Afganisztánban.

Egyébként mindhárom letartóztatott személy a húszas évei elején járt, London különféle kerületeiben laknak, és jól fizető állásban dolgoztak. Közülük csak egy személy született külföldön, az Egyesült Emírátsban.

Egyikük bizonyítható kapcsolatot tartott fenn boszniai szélsőségekkel is, ezt is különféle videó filmek bizonyítják, amelyek náluk találtak. Rajtuk ugyanazok az üzenetek szerepelnek, amelyek egy 2005-ben leleplezett boszniai csoport videóin. Sajátos szóhasználattal a „kufárok” (hitetlenek) elleni harcra hívnak fel, kidomborítva a muszlimok ellen elkövetett bűnöket Afganisztántól Csecsenföldre. Ezen kívül a videókon megtalálható különféle oktatófilmek, amelyeken különböző fegyverfajták kezelését mutatják be, de az öngyilkos merényletek végrehajtását is részletekbe menően magyarázzák el, kezdve azzal, hogy lehet robbanó szereket elhelyezni egy speciális mellényben.

Az egyik film címe a 19 Mártír, ezzel a 2001. szeptember 11-én elkövetett merényletet végrehajtó 19 emberre céloznak, a filmet maga Oszama bin Laden mondta alá, a képmező alján angol nyelvű felirat található (*Guardian, April 11, 2007*).

A radikális iszlámisták térnyerése a Magreb-térségben

Már 2006 őszétől megfigyelhető volt Észak-Afrikában, hogy megszaprodóban vannak a különféle merényletek és támadások. E mögött az al-Kaida térségben való megjelenése húzódik meg (*Guardian, February, 14, 2007*). A támadások az algériai, tunéziai és marokkói Amerika-barát kormányok ellen irányulnak, de féltő, hogy a régiót Európához közeli volta miatt a térséget hídfőállásnak tekintik.

2006 decemberében, egy robbantásban több amerikai és brit alkalmazottat megölték, ők mind az amerikai Halliburton vállalatnak dolgoztak, amelyről tudni való, hogy korábban a jelenlegi amerikai alelnök Dick Cheney irányítása alatt állt.

Egy másik támadásban az algériai hadsereg öt katonáját ölték meg. A támadások mögött szalafista militánsok álltak, magukat Igehirdetés a Támadásért Csoportnak nevezik (*Group for Preaching and Combat, GSPC*).

2007 januárban az ország legnagyobb gerillacsoportja csatlakozott az Al-Kaidához és felvette a Szalafista Ima és Támadás Csoport nevet. Ettől fogva heti rendszerességgel követik el az öngyilkos merényleteket főleg a különféle kormányzati objektumok ellen, de a civil emberek sem érezhetik magukat biztonságban (*The Financial Times, April 21, 2007*).

A csoport szinte versenyben volt az iraki ellenállókkal a terrorszervezet második emberének Ayman al-Zawahirinek a „hivatalos” elismeréséért. A bombatámadások helyszíne Tizi Ouzou és Boumerdes kerületeken történt, az 1990-es évek polgárháborújában ezek voltak az iszlámisták fő törzss-

területei. Emellett még a kabíliai-hegyvidék, amely a franciák elleni partizánháború fő tűzfészke volt, manapság az iszlámista szervezetek működési területe.

Zawahiri már a múlt szeptemberben egy videóüzenetben a magreb-térség iszlámistáit „új frontnak” nevezte, akik „össze fogják zúzni a keresztesszövetség pilléreit.” Amerikai hírszerzési források is megerősítették, hogy Észak-Afrikában a militáns iszlámisták közt régóta nem tapasztalt mozgolódás folyik.

Egyes források tudni vélik, hogy Marokkóból jönnek Algériába és Tunéziába az igazán veszélyes terroristák, akik közül kikerülhetnek öngyilkos robbantásokra is kiképezhető személyek. Az El Pais vezető spanyol lap szerint a Szahel-övezetben több terrorista kiképzőtábor található.

A lap szerint Mauritániában, Maliban és Nigerben gyökeret vert a radikális muszlin nézetrendszer. Erre egy február elején Tarragonában elfogott személy szolgáltatott bizonyítékokat, aki a Szahelben kapott kiképzést. Ezek a dolgok előrevetíthetnek egy Európa elleni terrorhullámot, egyes szakértők a francia elnökválasztás kampány végét és a szavazási fordulót tartották a merényletek várható időpontjának.

Az Egyesült Államok megkezdte az ellentevékenységet nehogy egy a tálibok Afganisztánjához hasonló térség alakítsanak ki a iszlámisták, ezért az érintett tíz országot egyesítette a Transz-Szaharai Terror-ellenes Partnerségi programba, amelyhez mintegy nyolcvanmillió dollárt rendelt a várható költségekre.

A partnerségi program sikere mégis kérdéses, mivel a térségben óriási a

szegénység, ami köztudottan kiváló táptalaja a terrorizmusnak, ezen kívül az Amnesty International jelentései a térség autokratikus kormányait brutális módszerekkel alkalmazásával vádolják, gyakoriak a kínvallatások és az ártatlan személyek elleni atrocitások.

Az Al-Kaida megtelepedése Észak-Afrikában

Az Algériában 2007 áprilisában elkövetett merényletben legkevesebb harminc ember vesztette életét, és nyolcvannál többen sérültek meg (*Guardian, April 11, 2007*). A merényletet a Szalafista Ima és Támadás Csoport (GSPC) hajtotta végre nagy valószínűséggel.

Nem sokkal előtte az algériai fővárosban a miniszterelnöki-hivatal épülete ellen is végrehajtottak egy támadást, de az egyik vidéki város rendőrségi épülete ellen is követtek el robbantásos öngyilkos merényletet. Sokan gondolták úgy a merényletekig, hogy Algéria békés országgá vált a kilencvenes évek erőszakhulláma után, amely 1992 és 1998 között tombolt a legkegyetlenebbül, és szedett óvatos becslések szerint több mint százezer áldozatot.

Kiemelt célpontnak számítanak az Algériában tartózkodó külföldiek, nem rég egy orosz mérnököt öltek meg, aki az orosz Sztrojtransgaz gázipari cég alkalmazásában állt. Ezt a merényletet a szalfisták csecsen testvéreiknek „ajánlották.”

Algériai elemzők szerint a helyi iszlámisták ezeket a támadásokat megtorlásul vitték véghez a biztonsági szervek Bejaia-régióban (hegyvidék, Kelet-Algériában) végzett műveleteire mintegy válaszul. Nagy valószínűséggel a régióban található az Al-Kaidával

koalíciót kötött helyi iszlámista szervezetek központja, vagy központjai.

Kísérlet iszlámisták integrálására a társadalomba

Szaúd-Arábiában a kormányzati szervezetek programot dolgoztak ki az egykori terroristák visszaintegrálására a társadalomba (*Guardian, April 2, 2007*), ezt a programot a szaúdiak a terror-ellenes harc részének tekintik céljuk, hogy Oszama bin Laden követőinek százait vezessék vissza a társadalomba.

Rijadban 80-90%-os sikerről beszélnek, hivatalosan „radikalizmus-ellenes kampánynak” hívják a programot. 2003 májusa óta mintegy 140 szélsőségest öltek meg a biztonsági erők Szaúd-Arábiában, ők jórészt az úgynevezett „takfiri” irányzat követői, akik akár a gyilkosságra is feljogosítva érzik magukat, ha az szerintük hit érdekében szükséges.

A rehabilitációs programban eddig mintegy kétezer ember vett részt, ebből mintegy 700 ember már integráltnak tekinthető, ők, akik képzésen vettek részt, majd munkához jutottak. A program része a megházasítás is, ami számunkra kissé érthetetlen, de a hatóságok ezt követően tartják csak „megbízhatónak” a résztvevőt, mivel ettől fogva elfoglalja az illető a végleges helyét az egyébként konzervatív társadalomban, és nem erőszakos és szélsőséges módszerekkel próbálja pozícionálni magát.

A program megértésében sokat segít az, ha egy résztvevő személyes sorsát is megnézzük. Abu Szulejmán, aki 33 éves, ma már úgy gondolja, hogy korábban tévúton járt. Húsz évesen csatlakozott a dzsihadhoz, ahogy ő mondja.

Ma amerikai akcentussal beszél az angolt, mivel négy évet töltött Guan-

tamón, miután még 2001-ben foglyul ejtették az afganisztáni Tora Boránál. Személyesen ismeri bin Ladent, szerinte az al-Kaida vezetője képes mindenkit elvarázsolni. Azonban a hosszú börtönévek alatt sokat gondolkozott arról, hogy mi volna a helyes út, ezért kapcsolódott be a programba, ma már pénzügyekkel foglalkozik, és nem úgy tűnik, hogy újra fegyvert akar fogni és a dzsihad útjára lépni.

A programba belépőkről először általános pszichológiai és szociológiai profilt alkotnak, majd egy tízhetes kurzuson vesznek részt, azután segítenek nekik munkát találni, majd feleséget. A résztvevőket állandó kontroll alatt állnak, amibe a családjukat is bevonják.

Néhányan azonban visszautasítják a részvételt, őket viszont nem kényszerítik. A programot még 2001. szeptember 11. után indították, amikor kiderült, hogy a 19 merényletből 15 szaúdi állampolgár volt. Az Egyesült Államok, és Nagy-Britannia komoly segítséget nyújt a mélyen vallásos királyságnak.

II. Közel-Kelet (Marton Péter Lajos)

Al-Kaida módszereihez hasonló emberrablás a Gázai-övezetben

2007 márciusában a BBC Gázai-övezetben dolgozó tudósítóját Alan Johnstont elrabolták. Az esemény körülményei nem ismertek pontosan, csak annyi, hogy Johnstont a gázai egyiptomi követséghez közel látták utoljára még március 12-én délelőtt (*Financial Times, April 16, 2007*).

Johnston 1991 óta dolgozik a BBC-nél több évet töltött Üzbegisztánban és Afganisztánban, meglehetősen jól ismerte a közel- és közép-keleti kultúrát. Gázában is már három éve végezte a munkáját, széles kapcsolattrendszere volt, tehát nem valószínű, hogy valamilyen pitiáner ügy miatt került bajba.

Sokféle szóbeszéd látott napvilágot a 44 éves tudósító eltűnésével kapcsolatban, azzal egy kivételével mindenki egyet értett, hogy a tudósító még él. A palesztin hatóság szerint az emberrablás hátterében a bűnözésből élő Dagmush-klán áll (*Financial Times, April 12, 2007*), helyi források tudni vélték, hogy a klán kihasználva a Hamasz és a Fatah közti ellentéteket máskor is ejtett foglyul embereket, majd váltságdíj ellenében szabadon engedte őket.

Jellemző módon volt egy másik feltételezés is, amely szerint Johnstont azért rabolták el, hogy kicseréljék egy jordániai illetőségű asszonyra (*The Sunday Times, April 15, 2007*). Aki még 2005-ben a jordániai Ammánban a Radison SAS hotelben egy esküvőn végrehajtott merényletben több mint húsz ember haláláért felelős. Történt pedig, hogy a férjével készültek végrehajtani egy páros öngyilkos

merényletet, Szaida Mubarak al-Rishavi, az asszony öngyilkos töltekekkel megrakott mellényének gytacsca valami miatt besült, és a zúrvarban megpróbált kerekedni, később viszont elfogták.

Férje viszont Husszein al-Sammari működtetni tudta a tölteteket, így lelete halálát több mint húsz ember. Amikor megkérdezték az asszonyt, hogy mért hajtottak végre férjével öngyilkos merényletet, akkor azt válaszolta, hogy több rokonát és ismerősét ölték meg az amerikaiak Irakban, akik a felkelők oldalán harcoltak.

Néhányan tudni vélték Rishavi asszony és férje kapcsolatban álltak a tavaly likvidált Abu Musza al-Zarkavival, aki az iraki al-Kaida vezetője volt, ő szintén jordániai származású volt. Az esetet azért érdemes ebből a szemszögből vizsgálni, mivel ha beigazolódik a Rishavi-szál, akkor az bizonyítékul szolgálhat az al-Kaida megtelepedésére a palesztin területeken, amelyre eddig nem volt példa.

Néhány nappal később viszont a sajtóban újra a Dagmus-klánt gyanúsították az emberrablással, egy veterán palesztin titkosszolgálati ügynökön keresztül állítólag két és félmillió font váltságdíjat kérnek Johnstonért cserébe (*The Sunday Times, April 22, 2007*).

Johnston ügye a kezdetektől fogva fontos helyet töltött be a két nagy hírtelevízió a CNN és a BBC híreiben, de az al-Dzsazira is foglalkozik vele napi rendszerességgel. Közben a Dagmus-klán fejről Mumtaz Dagmusról kiderült, hogy vannak komoly iszlámista kapcsolatai, palesztin titkosszolgálati források szerint a bűnözésből befolyó pénzeik egy része iszlámista szervezeteknél köt ki, hasonló pénz-

mozgásokról már ezelőtt is lehetett tudni.

A Johnston-ügyben mindenképpen szokatlan, hogy nem jelentkezett be egyetlen személy vagy szervezet sem, aki egyrészt magára vállalná, másrészt bejelentené, hogy mit kér a túszerít cserébe, pénzt vagy esetleg személyek szabadon bocsátását esetleg valamilyen politikai követelést fogalmaz meg.

Direkt módon ez, az emberrablás után egy hónappal sem történt meg. Április huszadika körül jelentkezett a Brigádok Szent Háborúja Egység (Kataeb al-Jihad al-Tawheed, the Brigades of Holy War and Unity), amely mindenki számára ismeretlen, a palesztin biztonsági szervek szerint ez a Dagmus-klán célzott dezinformációja, így próbálják magukról elterelni a figyelmet.

Az angol külügyminisztérium közben kijelentette, hogy ők soha nem fizetnek váltságdíjat senkinek sem. Ugyanakkor nem ismeretlen a számunkra, hogy például az olasz kormány már többször folytatott „eredményes” tárgyalásokat túszejtőkkel, legutoljára márciusban sikerült egy újságíróat kiszabadítani Afganisztánban, előtte többször sikerült kieszközölni Irakban túsul ejtett olaszok kiszabadítását.

Ez a nemzetközi „emberrablás-üzletágban” komoly keresletet indukálhat olasz túsokra, mivel kormányuk fizet értük, így csökkenhet az „üzleti” kockázata az emberrablóknak. Richard Makepace a jeruzsálemi brit konzul tárgyalt Ismail Hanijével a Johnston-ügy mielőbbi megoldásáról.

Ez volt az első alkalom, hogy Európai Unió ország diplomatája tárgyalt a Hamaszhoz tartozó vezetővel, amióta

2006 elején megnyerték a választásokat és nemzetközi bojkott alá, vették a Hamasz kormányt (*Financial Times, April 12, 2007*).

Arab-Izraeli viszony - A Mekkai-megállapodás háttere

Komoly lépést tett a Hamasz a nemzetközi bojkottból való kitörésre, amikor 2007 február elején Mekkában aláírt egy szerződést a szaúdi vezetéssel (*Y net news.com, 11 February, 2007*). Történt ez egy évvel a Hamasz által megnyert palesztin választás után, ennek eredményeként a Hamasz önállóan alapíthatott kormányt.

Mivel azonban iszlámista mozgalom nem hajlandó engedni alapító chartájának egyik fő pontjából, vagyis, nem ismeri el Izraelt, nemzetközi elszigeteltségben él. Ugyanis a fő donorországok (USA, EU), akik biztosítják a mindenkori palesztin kormány költségvetésének döntő hányadát, szigorúan Izrael elismeréséhez kötik a támogatásaik folyósítását.

Íránt leszámítva az olajjövedelmekkel rendelkező muszlin országok sem folyósítottak eddig komolyabb pénzeket. A Hamasz kormány emiatt közel egy éve nem tudta fizetni a kiadásait.

Ezen túl a palesztin közösség belső megosztottsággal is küzd. A végrehajtó hatalmat birtokló iszlámista Hamasz fegyveresei, valamint Mahmud Abbasz elnök szekuláris beállítottságú Fatah szervezetének harcosai közt szinte polgárháború dúlt decemberben és januárban a Gázai-övezetben.

A szaúdi vezetésnek sikerült egy közös zarándoklat alatt összebékítenie Ismail Hanije palesztin kormányfőt Abbasz elnökkel. A béke eredménye képpen egységkormány alakul, amely szaúdi támogatást élvez, így sikerülhet

kitörni a nemzetközi elszigeteltségből, és elhárulhat a polgárháború veszélye is, ennek a céldátuma március 15. lenne.

Azt, hogy a megegyezés mennyire tartós, nem tudjuk. Világpolitikai jelentősége mindenképpen nagy, mivel a közel-keleti viszonyok fő meghatározója az izraeli-palesztin/arab viszony.

A első lépésben palesztinok főként arra a hárommilliárd dollárra számítottak, amelyet az amerikai kormány helyzet kilátásba segély címén, de ezt Izrael politikai elismeréséhez köti.

A megállapodás azonban a palesztin-izraeli problémakörön túlra tekint, amelyet hagyományosan a közel-keleti válság alapjának tartanak, célja megelőzni Irak széthullását és az erőszak további elharapózódását (*BBC, 3 March, 2007*).

A libanoni szintén polgárháborúhoz közel álló állapotok ugyancsak veszélyeztetik a térség stabilitását. A szaúdi diplomácia már 1990-ben a Tabai megállapodás létrehozásával eredményesen kezelte – utólag úgy tűnik, csak középtávon – Libanon belső bajait.

A megállapodást Ehud Olmert izraeli miniszterelnök is üdvözlötte. Fontos megemlíteni szaúdi részről nemzetbiztonsági tanácsadóként működő Bandar bin Szultánt, aki a tárgyalásokat tető alá hozta, akit sokan eredményes diplomáciai működéséért „arab Kissinger-ként” emlegetnek.

A megállapodás kihatással lesz a muszlin világ szélsőséges vallási-politikai- és militáns csoportjaira, akik a közvélemény előtti legitimációjukat nagyrészt az arab-izraeli viszony megoldatlanságát kihasználva nyerik.

A kérdés Csecsenföldtől Afganisztánig, Indonéziától Marokkóig a szélsőségesek mozgósító ügye és hívószava egyszerre. A mekkai-megállapodás a vizályt csak kis mértékben csökkenti várhatóan, de a konfliktus fegyveres megoldása helyett alkalmas lehet a békésebb tárgyalásos út megkezdésére is. Szerencsés esetben ez akár Irakra is alkalmazható lehet, és a libanoni helyzet elfajulását is megakadályozhatja.

III. Szélsőségek, szeparatisták
Törökországban és Koszovóban
(*Marton Péter Lajos – Türke András
István*)

Török nacionalista „újhullám”

Alig hogy eltemették Hrant Dink örmény-török újságírót, 2007-ben a nacionalisták új célpontot találtak maguknak (*Spigel Online, 10, February, 2007*) Orhan Pamuk személyében, aki 2006-ban irodalmi Nobel-díjat kapott.

Pamuk egy liberális, nyitott európaias Törökországot testesít meg, hatalmas hazai és külföldi olvasótáborral, kiemelendő, hogy népszerűsége az egykori Török-birodalomhoz tartozó Közel-Keleten is számottevő.

Ugyanakkor egy ideje az Egyesült Államokban kényszerül élni az őt folytonosan fenyegető nacionalisták miatt. Február első napjaiban az egyik török ultranacionalista szervezet a Török Bosszú Brigád (Turkish Revenge Brigade; TIT) egy videó felvételt hozott nyilvánosságra, amelyen Dink holtteste mellett Pamuk látható, miközben lírai dallam hallatszik.

Egy felirat is feltűnik: „Mi nem barátkozunk ezekkel!” A videóüzenet végén a török zászló látható, előtérben, pedig egy farkasfej, ami hagyományosan a török nacionalisták jelképe. A zárófelirat rövid, de annál ijesztőbb: „Még többen fognak meghalni.”

Ez a fenyegetés Pamukot jelölte meg következő célpontként, aki ismertsége okán nagy „trófea” lenne a nacionalisták számára, rajta kívül azonban a török szellemi élet más kiválóságai is fenyegetésekkel és zaklatásokkal találkoznak nap, mint nap.

Pamuk rendszeresen beszélt a török társadalom tabuiról, a kisebbségek helyzetéről (keresztények, kurdok). A

legnagyobb bűne – amelyben osztozik a néhai Dinkkel – az örmény holocaust rendszeres, gyakran nemzetközi szinten való felemltetése.

Ez, valamint a török hadsereg kurdok ellen viselt különböző hadjáratainak a bírálata kimeríti a „török-sértés” büntetést, amelyet a török büntetőjogi kódex 301-es §. definiál. Mintegy száz török polgár vonta magára eddig a hatóságok figyelmét az említett passzus megsértésével, és kapott többkevesebb büntetést.

Az esetleges büntetés azonban nem a legnagyobb baj, ami a „vádlott”-ra vár. Ugyanis a nacionalisták hecckampányt indítottak az illető ellen. Gyűlölködő leveleket kap, követik az utcán, telefonon zaklatják. Ezek után nem csoda, hogy a 301-es szakasz vádlottjai, vagy rendőri védelem alatt élnek saját hazájukban, vagy külföldre kell, hogy menjenek, azonban a nacionalisták keze messzire elér.

Tanulságos Ismet Berkan esetét tanulmányozni, aki a liberális újság a Radical főszerkesztője, noha testőrök kísérik mindenhová, mégis folytatja a munkáját.

Baskin Orán 62 éves politológus professzor is a maradás mellett döntött, és részletes beszámolót adott a zaklató telefonok és e-mailek tartalmáról. Rendszeresen „fattyúnak” és „árulónak” szólítják, a „meg fogunk ölni” kifejezés is gyakran előfordul.

Törökországban az egyik fő törésvonal a társadalomban a világi török államhoz való viszony, ez egy hivatalos Atatürk-kultuszban manifesztálódik. Ezt nyíltan nem merik támadni az iszlámisták, mivel teljesen összeforrt a huszadik századi modern török állammal. Az ataturki reformok bírálata bűncselekménynek számít, a Btk.

301.§ alapján, ezért több év börtönbüntetést adhat a bíróság.

Azonban, ha valaki magára vonja a nacionalisták haragját, akkor állandó zaklatásokra számíthat, rosszabb esetben egy fanatikus végezhet vele.

Azonban a modern Törökországban más problémák is felmerülnek. Nem vall túl toleráns hangulatra, az, hogy öt török fiatalból álló punk zenekart tizenhét hónapos börtönbüntetést kapott, azért mert egyik számukban kritizálni merték az egyetemi felvételi vizsgák rendszerét, amely a török fiatalok körében közutálatnak örvend (*Guardian, April 9, 2007*).

Még 2005-ben ítétek nagy összegű pénzbüntetésre egy karikatúristák azért, mert Recep Tayyip Erdogan miniszterelnököt egy összegubancolódt szőrű macskaként ábrázolta.

Elnökválasztási játszma Törökországban (2007)

A világpolitika napirendjére azonban az Európai Unióba törekvő Törökország a kormányzó Igazság és Haladás Pártja (AKP) a köztársasági elnöki tisztségre állított jelöltjével került fel.

A török kormányzópart jelöltje Abdullah Gül jelenlegi külügyminiszter volt (*Guardian, April 25, 2007*) és egyben miniszterelnök-helyettes is. A jelölt személye az ellenzék vezető erejének a Republikánus Néppártnak nem megfelelő olyannyira, hogy bejelentették, ha nem állít a kormánypart más jelöltet, bojkottálni fogják a parlamenti szavazást. Ez azonban vélhetően csak egy taktikai művelet volt, így akarták „megmérni” a jelölt mögötti támogatottságot.

A török rendszerben az 550 fős parlament választja a köztársasági elnököt, a kormányzó AKP-nak 200 képviselője van, az első fordulóban kétharmados szavazati arányra van szükség a sikerhez, három forduló lehetséges, utolsóban elegendő az egyszerű többség.

Gül jelölését az EU sem utasította el, a csatlakozási tárgyalások során jó benyomást tett partnereire, jól beszél angolul, talán csak azzal vált ki némi tartózkodást, hogy felesége Hayrunisa – hasonlóan Erdogan feleségéhez – kendőt visel a nyilvánosság előtt, sőt az Európai Bíróság felé benyújtott egy kezdeményezést a fejkendő, mint vallási jelkép tiltásának feloldása mellett.

A fejkendőviseléssel forma szerint megsérti a még Atatürk idejében hozott szekularizációs törvényeket, amely a fejkendőt vallási jelképnek tartja, és a világi állam létét tagadó nézet megjelenési formájaként kezeli a mai napig.

Sokan Gült vallásosabbnak és konzervatívabbnak tartják, mint Erdogant, ugyanakkor nem autokrata személyiség (*Financial Times, April 24, 2007*). Amióta megnevezték Gült a nagyobb török városokban folyamatos tüntetések kezdődtek a jelölt ellen, sokan féltették a világi török államot, attól hogy egy iszlámista konzervatív irányba megy el.

Említést érdemel, hogy az iszlámista gyökerű AKP kormányzása alatt jól teljesített a gazdaság, folyamatos a növekedés, és csökken a munkanélküliség, a novemberi parlamenti választásokon, így az előzetes közvélemény-kutatások alapján újra győzelemre számíthat.

A török hadsereg, mivel az alkotmány szerint közjogi tényező, mint a világi állam legfőbb öre, támogatása nélkül aligha lehet bárki is „teljes értékű” elnök. A török vezérkari főnök, ezért kijelentette, hogy a Török Köztársaság elnöke, nem csak szavaiban, de szellemében is a szekuláris állam tántoríthatatlan híve kell, hogy legyen (*Financial Times, April 29, 2007*).

Erdogán miniszterelnököt nyilván az akadályozta meg abban, hogy ő maga induljon az elnökválasztáson, hogy őt a hadsereg nem tartja megfelelő jelöltnek, ahogy már korábban több az Igazság és Haladás párt elődjének tekintett formációt a hadsereg és az igazságszolgáltatás betiltott, úgy számíthatott volna egy újabb beavatkozásra.

Az április 28-án tartott parlamenti szavazás első fordulójában Abdullah Gül 357 szavazatot szerzett, a kétharmados arányhoz minimálisan 366 szavazatra lett volna szükség. Gül és az AKP bizakodva tekinthet a későbbi fordulókra, az sem zárható ki, hogy a második fordulóra összejön a kétharmados arány, bár a Republikánus Néppárt továbbra is bojkottálni fogja a szavazást (*The Times, April 28, 2007*).

Koszovói szerb és albán félkatonai egységek : Létszám, fegyverzet, vezető, politikai kötődés, tervek

Alábbiakban a Koszovó-Albánia-Macedónia térségben jelentkező destabilizáló elemeket mutatjuk be.

1. szerbek :
SDG – szerb önkéntesek gárdája, (Srpska Dobrovoljacka Garda) vagy Arkan Tigrisei
 Létrehozás : 1999 körül, Zeljko « Arkan » Raznatovic (2000 január 15-én meggyilkolták)

Tagság : 400 fős profi egységük koszovói háború volt katonáiból áll, de korábbi félkatonai szervezetek illetve a szervezett bűnözés tagjai is megtalálhatóak köreikben

Fegyverzet/ruha : Az SDG tagok Heckler & Koch G3 fegyvertípussal rendelkeznek, rövidre nyírják hajukat és álcázó katonai ruhát, tigrisjelvényt viselnek.

Korábban Horvátországban (Vukovar) és Boszniában voltak jelen, 1999 óta koszovói albánokat gyilkoló szervezet. Kötődés : Az SDG a volt jugoszláv politikai rendőrség 7. zászlóaljához, az ún. “Ködcsoport” kötődött. (A csoport montenegrói bázissal is rendelkezik/rendelkezett).

Megemlítendő még Marko Milosevichhez (Slobodan Milosevic fia), a montenegrói és frankfurti drogcsempészethez kötődő szálak, az adriai cigarettacsempész bandákkal fenntartott kapcsolat. Ami még kiemelendő, hogy kb. 2000-től felerősödtek a szerb-montenegrói ellentétek a támogatói körön belül és az SDG éveken keresztül haszonélvezője volt horvátországi djeletovci olajkut bevételeinek.

Szent Lázár Herceg (/Király) Gárda
 szerbül : *Гарда цвемога цара Лазара,*
 albánul : *Garda e Car Llazarit*

Az ANA vagy AKSH (Albán Nemzeti Hadsereg, amit a MINUK 2003-tól terrorista csoportként tart nyilván) legfőbb ellenfele.

Létrehozás : A Gárda 2007. május 5-én Krusevacban jött létre (200 fővel) veteránokból (Szerbiai Veteránszövetség), az Egyesült Szerb Népi Mozgalom (srpstvo) féllillegális, radikális nacionalistáiból és egyéb horvát, boszniai és koszovói veteránokból álló szervezetek tagjaiból.
 Vezető : Hadži Andrej Milić (katonai vezető) és Vasiljevic Zeljko

Cél : A Gárda vallási (keresztény) alapokon szerveződik, célja Koszovó felszabadítása az iszlám iga alól, harc

a NATO és az ENSZ ellen és a koszovói szerb lakosság védelme. Az albánok Tiranába való szorítására törekszenek, 2007. november 28-tól szimbolikus háborút vívnak Koszovó ellen.

Tagság : A Gárda 5000 főből, főként önkéntesekből áll, de a szerb hadsereg volt főtisztjeitől (tábornokoktól és ezredekettől) kapnak logisztikai/hírszerzési/tervezési támogatást. Ez utóbbiak készítik számára a hadműveleti terveket is. Szerbia szerte vannak toborzó-irodáik.

Fegyverzet : Alapfegyverzetük a Heckler & Koch G3, továbbá 80 km-es rövid hatótávolságú rakéták, de egyéb fegyvereket is meg tudnak szerezni erős katonai kötődéseik miatt. Mivel Pristina bombázásával is fenyegettek talán nem kizárt, hogy harci repülőgépekhez is hozzá tudnak férni (amennyiben nem ugyanolyan nyilvánvaló blöffről van szó, mint pl. a beígért atombomba vagy a 100.000 harcoló önkéntes esetén).

Kötődés : Vasiljevic Zeljko a Szerb Veteránok Szövetségéhez kötődik. Érdekesség, hogy a Gárdának egy keresztény albán kisebbség is tagja (mivel a mirdita albán katolikusok az UCK ellenfelei). A szerb ortodox egyház egy része is támogatja őket, mint ahogy Ljubomir Kragovic a Szerb Radikális Párt részéről, aki egyébként több hasonló gárda létrehozására buzdít. (A többi szerb politikai erő pedig vagy elhatárolódik, vagy bagatelizálja a gárdát.)

Úgy tűnik folyamatosan több korábbi paramilitáris szervezet is a Gárdába fog fokozatosan beolvadni, úgymint :

- Arkan Tigrisei,
- Skorpiák,
- Sárga Darazsak,
- Fehér Szárnyak,
- JSO (Speciális Hadműveleti Egység) azaz Milorad Ulemek Legija ezredes (Zoran Djindjic miniszterelnök 2003-as gyilkol-

sa, akit a Hágai Nemzetközi Bíróság 2007 októberében ítelt 40 év börtönre) vörössapkásai, a korábbi titkosrendőrség elemei.

A szerb kormány hivatalos közleményben tagadja a Szent Lázár Herceg Gárda létezését és az albánok "média-koholmányának" állítja be az egész szervezetet.

SOAP (korábbi Brigade 58)

"Szerb terroristaellenes mozgalom a felszabadulásért"

<http://www.soap-kosovo.org>

Létrehozás : 2004 november 8-án jöttek létre.

Tagság : Állításuk szerint 7500 tagjuk van, de minden koszovói szerbet "tagtársuknak tekintenek".

Vezető : Mikan Velinovic

Kötődés : Vezetőjük Nebojsa Pavkovic, korábbi jugoszláv vezérkari főnök (2005-ben adták ki Hágának) bizalmasa volt.

Cél : A SOAP célja az „albán terrorizmus” elleni küzdelem.

Fegyverzet : Kevés fegyverrel rendelkeznek, az elemzők "virtuális fel-előként" írnak róluk, de állításuk szerint "ha kell, odacsapnak".

2. albánok

ANA – Albán Nemzeti Hadsereg
albánul: AKSh - *Armata kombëtare shqiptarve*

Az ANA 2001-ben, Macedóniában (FYROM) jött létre. 2007 novemberében a macedón rendőrség Észak-Macedóniában offenzívát indított ellenük (*Operation Mountain Strom*).

Koszovóban 2007-ben tűntek fel, az UCK gerilla-tradíciókat viszik tovább.

Tagság : 12.000 fő

Cél : Az ANA 2007 októberétől járőrözik Észak-Koszovóban, céljuk a Szent Lázár Herceg Gárda elleni fellépés.

Támogatók : A Nemzeti Hadsereg fő támogatói egyrészt az IHPSO (albán

polgári hírszerző szerv) mely “Közvélemény- és Stratégiai Kutatóintézet” fedőnév alatt fut. 300 főből áll, vezetője Rame Maraj. Másrészt a SHIK (“Koszovói Információs Szolgálat”) albán hírszerző szerv. Utóbbi 120 fős tesület vezetője Kadri Veseli. Veseli a szerbek körében végzet etnikai tisztogatásokért felelős, kapcsolatban áll Macedóniával és a Perzsa öböl arab államaival.

Ruházat : Az ANA tagjai fekete, sötétkék vagy terepszínű ruhát hordanak, arcukat fekete símaszk takarja el. A símaszkon megjelenik az AKSh jelvény az albán sassal.

Fegyverzet : Ismereteink szerint a hadsereg tagjai AK-47, és Heckler & Koch G36 (stb.) típusú fegyvereket használnak.

Meg kell említeni, hogy 2003-tól az ANA-t a MINUK terrorista szervként tartja nyilván és a koszovói választások bojkottjára szolították fel a lakosságot.

KLA Koszovói Felszabadítási Hadsereg (=UCK, albánul, főleg 1999-ig aktív)

ill. KPC Koszovói Védelmi Erő (=TMK, albánul)

A KPC-be integrálták be az UCK veteránjait az UNMIK és a KFOR égisze alatt.

Létszám : 5000 fo,

Cél : A KPC létrehozásával a nemzetközi békefenntartók célja az volt, hogy az ellenőrizhetelen (para)militáris egységeket ide integrálva létrehozzák a koszovói hadsereg magját. Ezen erőket tehát a KFOR felügyeli, és éppen ez vele az önállóságra vágyó koszovói albánoknak a fő problémája. (Az ANA ugyanis nem esik – annyira – a nemzetközi megfigyelés alá.)

Vezetőjük : Agim Ceku 2006-ig, majd Sylejman Selimi

Struktúra : A KPC 6 regionális védelmi zónára oszlik, 6 regionális parancsnoksággal.

Fegyverzet : A hadsereg az AK-47 kínai és jugoszláv verzióit használja ezen felül rendelkezik Heckler & Koch G36-osokkal, RPG 7/RPG 8 tankelhárító lövegekkel valamint SA-7 és SA-14 légvédelmi rakétákkal.

IV. Szélsőségek és szeparatizmus az Európai Unióban (Marton Péter Lajos)

Bolgár radikális iszlámisták

A bolgár titkosszolgálatok még 2007 február közepén derítettek fel két iszlámista honlapot, amelyen szélsőséges vallási igehirdetés valamint gyűlöletkeltés folyt (*ISI Emerging Markets*, 22, February, 2007) Az eljárás eredményeként letartóztatták az egyik korábbi körzeti muftit, valamint egy férfit és két nőt (*The Sofia Echo*, 26, February, 2007).

A bolgár szervek szerint a letartóztatott személyek kapcsolatban voltak más radikális muszlin szervezetekkel. A letartóztatottak közül egy személy szabadlábon védekezhet. Az egyik személy bizonyíthatóan kapcsolatban állt a pár évvel ezelőtt Bulgáriából radikális nézetek miatt kiutasított Jordániai Ahmed Mohammad Muszával.

A honlap a nyomozók szerint felhívásokat is tartalmazott nem muszlinok elleni prédikációknak a mecsetekben való megtartására. Valamint pénzügyi támogatást és fegyvereket kért a dzsihád megindítása érdekében. A honlap a Bulgáriai muszlin hagyományoktól egyébként idegen ortodox szaúdi Wahabi-irányzattot követte, amely az Al-Kaida eszmei alapjául is szolgál. A bolgár hatóságok lefoglalták a csoport számítógépeit, amelyek részben Szófiában, részben Blagoevgradban voltak megtalálhatók.

Csavidar Angelov az ügyészség munkatársa szerint várhatóan maximum 3 év börtönre és pár száz leva pénzbüntetésre lehet számítani a bíróság részéről, Angelov szerint ez túlságosan kevés az

elkövetett cselekmény súlyához képest.

A Bulgáriai főmufti tagadja, hogy egyházának bármi köze lenne a csoporthoz. A 7,7 milliós lakosú Bulgáriának mintegy 800 000 muszlin lakója van, akik döntő többségben nem támogatják a radikális tanokat.

Skót függetlenség a napirenden

2007 május 3-án a Skót Nacionalista Párt (SNP) 32,9%-al győzött a parlamenti választásokon Skóciában. A skót nemzeti érzelmek a kilencvenes években éledtek fel, amikor bemutatták Mel Gibson *Rettenthetetlen* című filmjét, amelyben Williem Vallace a középkori skót hős élete árán száll szembe az angolokkal. A következő állomása az önállósodásnak, 1999, amikortól önálló parlamentet választhatnak a skótok.

2007 április folyamán a Nacionalista párt folyamatosan 4-5%-kal vezetett a Munkáspárt előtt, ennek azonban nem csak a nemzeti önállósodás kérdéséhez való viszony volt az oka, más témák is felszínre kerültek a kampányban.

Első helyen kell említeni az iraki háború kérdését, ami Tony Blair drámai népszerűségvesztését is okozta. Második egy számunkra partikuláris téma a Trident nukleáris rakéták felújításának az ügye.

A skót parlament első két ciklusára a hagyományos angolszász kétpárti struktúrával szemben a sokpárti felállás volt a jellemző. A Munkáspárt a maga ötven mandátumával eddig uralni tudta a skót parlamentet, ami megkönnyítette Blair dolgát is.

Elemzők azonban nem tartották valószínűnek, hogy egy SNP győzelem esetén a teljes függetlenség felé mozdulna el Skócia. A kérdésről referen-

dumot kéne tartani, amelyre 2010 előtt lehetetlen felkészülni.

Közvélemény-kutatók mérései szerint, a SNP szavazóinak is kevesebb, mint 40 százaléka akarja a teljes függetlenséget, így nem várható, hogy Skócia belátható időn belül független állam lesz.

A helyi konzervatívok a Munkáspárttól eltérően szinte teljesen integrálva vannak a brit Konzervatív pártba, David Cameron kézből tartja őket, ezért tőlük sem várható a függetlenség támogatása.

Sokan fontosnak érzik az anyagiakat, ez sem a függetlenség irányába mozditja a dolgokat, mivel az 1999-es induló évben 30 milliárd fontos költségvetéssel kezdett az önálló Skócia, ami napjainkra közel megduplázódott.

Skócia részben az északi-tengeri kőolaj és földgázkincsnek, részben a biotechnológiának, valamint az informatikának köszönhetően, ma már nem a régi nehézipar és bányászat felszámolása utáni paralízisben szenvedő ország, hanem nagyon is szép jövő elé néz, bár a munkanélküliség kétszerese az angolnak.

Skócia másik érdekes vonása politikai és közigazgatási szempontból egyfajta regionalizmus, ahol sok kérdés a helyi politikában dől el. A rendszer 32 tanácsból áll, ők szuverén módon alakítják a helyi politikát. Ezekben a tanácsokban egyelőre a Munkáspártnak van többsége, így győzelme esetén az SNP vezérének Alex Salmondnak meg lesz kötve a keze, mivel a tanácsok sok döntését blokkolni tudják.

A skót belpolitika ismerői tanácsokat a korrupció és a személyi összefonódások büntanyájának tartják, szerintük a skót parlamentarizmus és

közigazgatás még kialakulatlan, pár ciklusnak el kell telni még, amire helyükre kerülnek a dolgok.

A Vörös Brigádok aktivizálódása Olaszországban

2007 február elején 15 embert tartóztattak le Olaszországban, őket azzal vádolják, hogy a hetvenes években a virágkorát élő szélsőbaloldali terrororganizethez tartoznak (*BBC, 12, February, 2007*).

A szervezet legnagyobb volumenű akciója Aldo Moro volt miniszterelnök elrablása és megölése volt 1978-ban. A Vörös Brigádok az 1990-es évek végén aktivizálódtak újra, amikor meggyilkoltak két kormányzati tanácsadót, akik az olasz foglalkoztatási rendszer reformján dolgoztak.

Az olasz rendőrség gyanúját egy szokatlanul felszerelt kerékpár keltette fel (*Guardian, 14, February, 2007*), amely egy mikrokamerával valamint egy rádióadóval volt ellátva. A letartóztatott személyek magukat politikai foglyoknak tekintik, 1984-ben a szervezet két ágra szakadt. A militarista ágra és egy szélsőbaloldali, de „békés” szárnyra. Az eljárást végző nyomozók úgy gondolják, hogy a békés szárny támogatta, a magát Politikai-Katonai Kommunista Pártnak nevező (Politico-Military Communist party, PCPM) militáns ágat.

A nyomozást vezető ügyésznek meg van győződve arról, hogy a PCPM háborút akart indítani az állam ellen. A 15 letartóztatott személy a nyomozók szerint a Pó-völgyében lévő tanyákon éjszakánként lövészeteken és katonai gyakorlatokon vettek részt, ezt jól alátámasztják a lefoglalt fegyverek és lőszer.

Az is kiderült, hogy egy jobboldali milánói lap ellen terveztek meg meré-

nyeletet. Lehetséges célpont volt Pietro Ichino, aki munkajogi szakértői tevékenysége mellett a Corriere della Sera szerkesztője is.

További célpont volt Silvio Berlusconi egyik Milánó környéki villája, valamint az érdekeltségi körébe tartozó Mediaset-csoport irodája, de terveztek rajtaütést szintén a Berlusconi-birodalomhoz tartozó SKy Television ellen is. Szerepelt még a kőolaj-ágazatban tevékenykedő ENI is a megtámadandó vállalatok közt. Az olasz rendőrök szerint a várható merényletek autóba rejtett bombákkal és emberrablások útján hajtották volna végre. A nyomozás városok üzleti negyedei elleni akciók terveit is felderítette.

Az ügyészség szerint a letartóztatott személyeken kívül még nagyszámú egyelőre ismeretlen támogató és szimpatizáns is készülhet terrorcselekmény végrehajtására, akik komoly tapasztalatokat szereztek az elmúlt egy évtized szélsőbalos rendezvényein az „utcai harcban”.

A csoport ideológiai vezetője Alfredo Davazo, aki egy kis lakásban húzta meg magát az északi határ hegyei között, ő már tíz évet ült börtönben terrorcselekményért.

Franciaország - Korzikai helyzetkép

Korzikán 2007 február elején emlékünnepeket rendeztek a kétszáz éve halott Pasquale di Paoli tiszteletére, akit a sziget apraja-nagyja, mint szabadságharcost, katonát és gondolkodót tisztelt (*BBC, 17, February, 2007*).

Paoli a korzikai szeparatista mozgalom elsőszámú ikonja. A francia hatóságok elől Angliába menekült, ahol papírra vetette elképzeléseit, amelyekben a felvilágosodás leghaladóbb nézetei köszönnek vissza, egyesek Vol-

taire-rel, Rousseau-val, Hume-mal említik egy sorban.

Elképzeléseiből sokat hasznosítottak az amerikai alapító atyák is, ennek jó bizonyítéka, hogy Amerikában gyakori a nevét őrző Paoli helynév. Korzika függetlenségét az angol koronához való csatlakozással akarta elérni, ezzel végérvényesen magára haragította a francia államot.

A BBC tudósítója meglátogatta néhány helyi notabilitás kíséretében Paoli mauzóleumát, az őt kalauzoló helyi újságíró felhívta a figyelmét két meg nem nevezett olyan a középhez tartozó politikus jelenlétére, akik nem mutatkoznak máskor együtt. Ez megint csak Paoli tiszteletének fontosságát mutatja az egyébként meglehetősen fragmentált helyi politikai erők körében.

Az egyik interjúalany kifejtette: „jelenleg Európában három függetlenségi háború folyik, a baszk, az észak-ír és a korzikai”. Ezért követnek el kisebb robbantásos merényleteket minden fontosabb turista központ ellen. A nyilatkozók szerint ma Korzika egy szegény kis francia provincia, de a 1970-es évek óta újjászületett a fegyveres harc.

A függetlenség egyik leghatásosabb szószólója Mondoloni abbé szerint a sziget francia megszállás alatt van, a francia állam szerinte érzéketlen a korzikai problémáira.

A cikk készítője volt az egyetlen angol az összejöveten, így az abbé kifejtette, hogy Anglia elfordul fogadott fiától (Paolitol), sérelmezte, hogy a „hivatalos” francia történetírás „kiírta” Paolit a történelemből.

Paul Giacobbi egyik vezető helyi politikus is csatlakozott a beszélgetéshez, dicsérte az angolok gyakorlatiasságát a

politikában: „Önök, hogy csináltak békét Észak-Írországban. Meghívták az exterroristákat a helyi kormányba – ez sokkoló mifelénk! Itt ezt nem lehet a rögeszmés és beképzelt franciákkal, ezért bizonytalanodunk el néha, és ezért gondolhatják azt, hogy Korzika még mindig csak egy szemét.”

V. Oroszország megnövekedett világpolitikai szerepe (*Marton Péter Lajos*)

Orosz hatalmi törekvések

Oroszország egyre komolyabb helyet foglal el a világpolitikai színtéren. 2007 áprilisában az amerikai globális rakétavédelmi rendszer lengyelországi és csehországi létesítményei okán, majd az Európai Unió legfőbb energiaellátójaként került a nemzetközi politika napirendjére, de az észtországi háborús emlékmű lebontásának ügye sem maradt visszhang nélkül a győzelem napjának előestéjén.

Az energetikai problémakörök hazánkban gyakran a Kékáramlat vagy Nabucco kérdésre redukálódik. Az EU régebbi tagállamaiban sem igazán tudnak mit kezdeni Moszkva megerősödésével, a korábbiakkal ellentétben, mint befektetők jelennek meg az orosz cégek és magánszemélyek Nyugat-Európában, és mindenki attól fél, hogy a későbbiekben legalábbis a befektetéseik arányában beleszólhatnak gazdasági kérdésekbe.

A hatalmi játszma elsősorú eszköze Moszkva kezében a Gazprom vállalat, amely a nyugati világban szokatlan módon állami tulajdonhányaddal rendelkezik, ezt azonban az orosz politikusok nem tartják rendkívülinek, és mindig megjegyzik, hogy az állam csak kisebbségi tulajdonos (*Guardian, April 12, 2007*) az egyébként közel 70 milliárd font értékű vállalatban.

A Gazprom 2010-re az EU gázszükségletének egyharmadát fogja majd adni, ez sok országot aggodalommal tölt el különösen az emlékezetes 2006. januári ukrán-orosz gázár vita nyomán bekövetkezett orosz csapelzárás miatt.

Az orosz „mamut-vállalat” nemcsak az energetikai szférában működik, vannak banki érdekeltségei is, de az agrártermeléstől az építőiparig terjed a tevékenységi köre.

A Kreml Ellenzék-politikája

2007 április elején voltak ellenzéki tüntetések Szent-Péterváron, Moszkvában és Nyizsnyj-Novgorodban is, Péterváron a rendőrség több mint száz embert tartóztatott le. A szentpétervári tüntetésen Gary Kaszparov sakkfenomén is részt vett hasonlóan a márciusi tüntetéssorozathoz.

Az orosz demokrácia fogyatékoságait kritizáló, Putyin elnökségét diktatórikusnak tartó tüntetőknek jól jön egy a nemzetközi szintén is ismert személyiség (*Financial Times, April 14, 2007*), aki mintegy nyomatékokat ad a tüntetéseknek.

Márciusban Szent-Péterváron mintegy ötezer fős tömeg gyűlt össze, amely a legnagyobb „Putyin-ellenes” demonstráció volt az elmúlt hét évben. Kétségtelen hogy a modern orosz demokrácia nem működik tökéletesen, van korrupció, nepotizmus, és az emberi jogok helyzetét is jól illusztrálja éppen a tüntetések kezelése a belügyi szervek részéről.

A tüntetéseket a hatalom képviselői gyakran hazaárulásként állítják be, az sem ritka, hogy egyszerűen „lefaszítazzák” a demonstrálókat. Sokszor nem engedik megtartani a tüntetést, vagy olyan útvonalat jelölnek ki, amely mintegy tompítja a tüntetések hatását.

Kaszparov április elején el is mondta az újságíróknak: *„Nyugat-Európában, ha ötezer ember tüntet az utcán, akkor azon senki sem ütközik meg, de a mi országunkban, ha valaki csatlakozik*

egy ilyen demonstrációhoz, akkor veszélybe kerül a testi épsége, és elveszítheti a munkáját.”

Ha megnézzük a tüntetések szervezőit és azt a koalíciót, amely a résztvevők szervezeti háttérét adja, akkor több kérdés is felvetődhet bennünk. Mihail Kaszjanov korábbi miniszterelnök-helyettes, akit Putyin még 2004-ben menesztett rendszeres résztvevője a Putyin-ellenes rendezvényeknek.

Eduard Limonov az Oroszországban egyébként betiltott Nemzeti Bolsevik párt vezetője ötvözni próbálja a párt nevében szereplő mozgalom nézeteit egy erőteljes sovinizmusba hajló nemzeti retorikával, ezek után le lehet írni, hogy pártja „vörös-barna” színezetű.

A Limonovhoz hasonló figurák bizony kompromittálják az egyébként hangsúlyozottan békés demonstrációk szervezőit és szándékait is. A tüntetések mögött álló, talán Kaszparovval fémjelzett személyek és pártok koalíciójának fő célja volt, hogy a 2008 márciusi elnökválasztáson egy közös jelöltet tudjanak állítani.

Ahogy Kaszparovék mondják, céljuk visszaállítani a demokráciát és garantálni a „szabad” választásokat. A demonstrálók az 1988-as chilei átmenetet képzelték mintának, ahol egy meglehetősen heterogén koalíció tudta kiszorítani Pinonochetet a hatalomból.

Kaszparovékat azonban olyan vádak érték, hogy a szabadságféltő mozgalomuk mögött bizonyos a Kremlen kívüli hatalmi és gazdasági csoportok állnak, név szerint Borisz Berezovszkij a Londonban élő oligarcha, gyakran említik Leonid Nevezint is, aki a Jukosz egyik alapítója volt.

Még a Litvinyenkó-ügy kapcsán meg kell említeni, hogy az akkor képbe

került Berezovszkijnek a Kreml számára kellemetlen volta mellett szó nélkül elmenjünk, akinek a kiadatását 2007 április elején kezdeményezte az orosz külügyminisztérium (*Guardian, April 19, 2007*).

Moszkva szerint a Berezovszkij-kérdés sokat árthat az egyébként jó orosz-angol kapcsolatoknak. Továbbá azt sem nézik jó szemmel, hogy a külföldön élő oligarcha pénzeli a Putyin-ellenes szervezeteket, és ehhez az Egyesült Királyságban kapott menedékjogát használja fel.

Előfordult, hogy a sajtónak is nyilatkozott: „*Arra van szükségünk, hogy megváltoztassuk ezt a rendszert*” – mondta Berezovszkij. Az angol belügyminisztérium és a Scotland Yard is többször vizsgálta már Berezovszkij tevékenységét, ennek során előfordult, hogy kétségbe vonták vajon tényleg jogosult-e a menekült státuszra.

Egyes tisztviselők szerint alkalmazható lenne vele szemben, az ún. Antiterrorista törvény néhány passzusa, amelyek az államellenes cselekedetekre vonatkoznak.

Politikus körökben viszont a Berezovszkij kérdés az oroszoknak a nemzetközi politikában való agresszív nyomulásának a bizonyítéka. Nincsenek könnyű helyzetben, mivel Berezovszkij ellen az orosz ügyészség elfogató parancsot adott ki, ami a nemzetközi szerződések értelmében kötelező erejű, - itt lép be, hogy jogos-e Berezovszkij menekült státusza.

Másfelől Moszkva, mint a világ harmadik legnagyobb valutatartalékával, és jelentős nyersanyagokkal rendelkező ország, nem figyelmen kívül hagyható. Ehhez hozzávehető, hogy Londonnak szüksége van az oroszok támogatására az iráni atomprogram

vonatkozásában, de a koszovói rendezés sem képzelhető el Moszkva támogatása nélkül.

A brit külügyminisztérium szerint Berezovszkij, azért kapott menekültstátuszt, mert nem számíthat hazájában igazságos bírósági tárgyalásra, ha kiadják. Berezovszkijnek az ügyvédei azt tanácsolják, hogy az ENSZ menekültügyi konvenciójára hivatkozva álljon a brit hatóságok elé.

A tallinni orosz háborús emlékmű

Az 1991 óta független Észtországban sok észtlátott egy orosz hatalmi mementót a „bronzkatonában.” A 1,3 milliós országban még szovjet időkben, mintegy 300.000 orosz él, akiknek az emlékmű egy fajta kegyhely.

Már 2005-ben a második világháborús győzelem hatvanadik évfordulóján felmerült, hogy áthelyezik az emlékművet egy temetőbe, mivel a Bronzkatona alatt több szovjet hősi halott nyugszik. Oroszország érzékenyen reagált a problémára, egyrészt orosz-ellenes érzelmeket sejt mögöttes, amelyeket egyes orosz politikusok szerint az EU bátorít (*Financial Times, April 27, 2007*).

Másrészt félő, hogy más országokban is napirendre kerül a szovjet emlékművek kérdése (lásd. a budapesti emlékmű), amelyekből egészen az Elba folyóig több ezer található. A probléma érzékeny voltát saját országunkon is lemérhetjük, ha egy ilyen ügy a napirendre kerül, akkor hozza magával a jól ismert „felszabadulás, vagy megszállás” típusú lezárhatatlan polémákat.

Az orosz vezetés sincs könnyű helyzetben, mivel sok emlékmű létét és helyét nemzetközi szerződés garantálja, ilyenkor magára valamit is adó

állam nem visszakozhat. Másrészt az otthoni közvéleményt is meg kell nyugtatni.

Több napig a moszkvai észt követséget rendőrökkel kellett védeni, de még így is sikerült behatolni a tüntetőknek. Mindkét félnek van mit a másik szemére vetni; az észtek felróják a Molotov-Ribbentrop paktumot, amelyet a balti államok az 1940-es szovjet megszállás első lépésének tekintenek, ami sokakat a balti népek közül a nácik hívévé tett, - ismert dolog, hogy voltak külön észt SS alakulatok – 1945, így sok észtnek nem jelentett felszabadulást (*BBConline, April 27, 2007*).

A balti államok az 1945 utáni helyzetet országaik gyarmatosításaként élték meg, a nagyszámú orosz betelepült ruszifikációként fogták fel, a helyi orosz lakosság főleg katonákból és gyári munkásokból állt.

Az oroszok ezzel szemben felróják az észtországi oroszok rossz helyzetét, többségük nem rendelkezik észt állampolgársággal, emberi jogi szervezetek sora hívta már fel a különböző észt kormányok figyelmét a kérdés megoldatlanságára, - másik két balti államban is rendezetlen az ott élő oroszok státusza, ebben közrejátszik nagy számarányuk.

Amikor elkezdődtek az emlékmű bontásának az előkészületei a helyi orosz kisebbségből egy több mint ezerfős tömeg verődött össze. Összecaptak a rendőrökkel, majd üzleteket kezdtek el fosztogatni napokig tartottak a zavargások, amelyben egy orosz állampolgárságú fiatal ember életét veszítette, többeket őrizetbe vettek.

Rasszizmus Oroszországban

Oroszországban az elmúlt években drasztikusan megnövekedtek a külföldiek elleni támadások. Főképpen azok vannak veszélyeztetett helyzetben, akik látható rasszjegyeket viselnek magukon. Elsősorban a szinesbőrűek, vagy zsidó származásúak és a kaukázusi népek fiai és leányai válnak támadások áldozatává (*Guardian, April 20, 2007*).

A rasszista támadások különösen megszorodnak minden év április huszadika körül, ennek az oka, hogy Hitlernek ekkor volt a születésnapja. Így kívánnak „tisztelni” a nagyon nehezen beazonosítható szkinhed-szerű csoportok egy olyan ember emléke előtt, aki felelős több millió orosz haláláért (!?).

Az egykori Szovjetunió nemzetiségei sincsenek biztonságban, kevésbé jól fizető munkákat végzők is a szkinhedek látókörében vannak, például tadzsik származású utcaseprő volt a 2007 április húszadikái őrjöngés egyik halálos áldozata. Mivel a térfigyelő rendszer rögzítette a szerencsétlen ember ütlegelését, gyilkosait pár nappal később elfogták. A támadások elkövetői rendszerint fiatalok, akik a „klasszikus” szkinhed öltözetet viselik, tar fej, magas szárú bakancs, és bőrdzseki.

A 2006-os adatok szerint 53 ember halt meg rasszista támadásban, 460 fő sérült meg. A nyilvántartást az egyik orosz emberjogi szervezet a Szova vezeti. A Szova szerepe nagyon fontos a kérdésben, mert a hatóságok rendszerint tagadják a cselekmények rasszista indíttatását, ők „csak” huliganizmusnak nevezik ezt a bűncselekményfajtát. Ha nem végződik halállal, vagy maradandó károsodással a támadás,

akkor a bíróságok elég enyhe ítéleteket hoznak.

A támadások mellett szót kell ejtenünk zaklatásokról is, sok „idegen” kap zaklató telefonhívásokat, e-maileket, ezek alól a moszkvai követségek sem kivételek. Az idegenellenességre a politika is rájátszik, emlékeztet, hogy tavaly a grúz válság idején egy időre „száműzték” a hatóságok az oroszországi zöldség-piac elmaradhatatlan grúz-kaukázusi kereskedőit. Az sem számított, hogy ez ellátási gondot okozott.

A legrosszabb a helyzet a nagyvárosokban, Szent-Péterváron és Voronyezsben, Moszkva a nagy külföldi diák populációja miatt veszélyeztetett. A Kreml furcsamód elég megengedő a különféle szélsőjobbaldali csoportokkal és szektákkal, akiktől kiindulnak a támadások.

VI. Egyesült Államok és Japán (Marton Péter Lajos)

Nő az idegenellenesség az Egyesült Államokban

Több amerikai egyetem társadalomkutatója hívja fel a figyelmet arra, hogy egyre nő az idegenellenesség az országban (*The Associated Press, 5, February, 2007*).

A különféle kutatások egyrészt az „öslakosok” attitűdjei alapján állítják ezt, másrészt a szélsőjobbaldali szervezetek aktivizálódása miatt. A Ku Klux Klan, a neo-nácik vagy a skinheadek egyre több szimpatizánst vonzanak, az Internet, pedig új lehetőséget nyújt számukra nézeteik propagálására.

A Klán hagyományos működési területe a régi amerikai dél volt, ma, amellett, hogy arra felé is aktivizálódik, megjelent olyan új területeken, mint Michigan, Iowa, New Jersey. 2006 májusban egy összejövetelel ilyen szlogeneket hangoztattak: „Gyerünk, hajtsuk el a mexikóiakat.”, vagy a „Ku Klux Klan újjáalakult.”

Új jelenség az, hogy a Klán együttműködik más extrémista szervezetekkel. A Klannak az amerikai történelemben a támogatottsága az 1920-as években volt a legnagyobb, addig ellenségeik közt az afro-amerikaiak és az őket támogató fehérek szerepeltek.

Ekkor tetőzött a taglétszám is, amely elérte a négy millió főt. Ugyancsak a húszas években veszik fel ellenségeik közé a bevándorlókat. Míg korábban a döntően katolikus vallású német és ír bevándorlók voltak gyűlöletük céltáblái, addig ma a mexikóiak töltik be ezt a szerepet.

Újra megjelennek az égő kereszték a latinokat befogadó településeken, sok mexikói börtönnek érzi a lakóhelyét, mivel nem mehet ki az utcára, mert azonnal megtámadnák. Egy mexikói nő arról panaszkodott az NBC riporterének, hogy az elmúlt néhány évben egyre „mérgezőbb” a helyzet Amerikában.

A szélsőségesek a személyek mellett támadásokat intéznek a latinokat foglalkoztató, vagy a tulajdonukban lévő érdekeltségek ellen is.

A japán parlament egyik képviselője szerint, Japán nem akar kínai gyarmat lenni

Japánban a kormánypárti frakció egyik öreg képviselője szerint országa a következő húsz évben könnyen Kína gyarmatává válhat (*Guardian, 27 February, 2007*), ha így folytatódik tovább a Peking fegyverkezési programja. A beszéd Nagoyában hangzott el, Soicsi Nakagava szájából a Liberális Demokrata párt politikai kutatások tanácsának ülésén: „Ha valami rossz következik be Tajvanon a következő 15 évben, akkor mi egy másik kínai tartománnyá válunk.” Majd később Tokióban: „Ha Tajvan az ő (Kína) terjeszkedésük irányába kerül, akkor Japán lesz a következő. Kína hegemoniára törekszik.”

Nakagava kijelentése fagyos választ kapott Pekingből, mely szerint Kína gyors fejlődése fenyegetés jelenthet más országok számára. A kínai külügyminisztériumi szóvivő, így folytatta: „Kínának hosszú határai vannak, mind a szárazföldön, mint a vízen, és természetes, hogy a határai megvédelmére katonai erőt is felhasznál. Ezen nincs semmi kritizálni való.”

Az Egyesült Államok és Japán egyre komolyabb kérdéseket fogalmaz meg a

világ legnépesebb országának katonai erejének fejlesztésével kapcsolatban. Az elmúlt pár évben Kína védelmi kiadásai a duplájára emelkedtek, nagyobb mértékben, mint, ahogy a gazdasága nőtt.

Számszerűsítve 2006-ban Peking 35 milliárd dollárt költ védelemre, Japán 42 milliárdot. Egyes nyugati elemzők szerint ez az összeg valószínűleg magasabb, mivel a Népi Felszabadító Hadsereg létszáma hivatalosan 2,3 millió fő.

Nakagava szerint Ázsia két legnagyobb hatalmának a viszonya évek óta nem jó. Bizonyára Peking egyfajta erődemonstrációnak szánta január végén egy használaton kívüli katonai műhold lelövését.

A japán kormány képviselője a *Guardian* riporterének azt nyilatkozta, hogy „Mi magabiztosak vagyunk Kínával kapcsolatban”, továbbá „Japán soha nem lesz Kína része. Miközben Kína nem egy stratégiai partner, de azért keressük a közös stratégiai érdekeket, és a gazdasági fejlődés lehetőségeit a régió stabilitásának érdekében.

Abe miniszterelnök, amikor megkérdezték, hogy mit gondol Nakagava megnyilatkozásáról, így felelt, nem érdemes egy beszédből kiragadott mondaton lovagolni. Sokan mondták a múltban, hogy Japán az USA 51. állama – mondta a riporternek.

Rejtélyes politikussyilkosság Japánban

Nagaszaki polgármesterét egy közlekedési baleset utáni kártérítési huzavona miatt lelőtték. Icsó Ito azért kellett meghalnia, mivel Nagaszaki városa nem akart kártérítést fizetni az egyik helyi bűnszövetkezet vezetőjének, amiért annak egyik kocsija megrongálódott egy balesetben, még

2003-ban (*Associated Press, April 18, 2007*).

Az eset több szempontból is rendhagyó, egyrészt Japánban tiltják magánszemélyek számára a fegyvertartást, még az illegálisan tartott önvédelmi fegyverek száma is csekély lehet, másrészt a polgármester a kormányzó Liberális Demokrata Párt tagja volt, amellyel a Yakuza-nak hagyományosan „jó” a kapcsolatai.

Már körülbelül két éve megszapordtak a leszámolásos gyilkosságokról szóló hírek a Yakuza körül, azonban az eddigi leszámolások főleg a különböző szervezetek közt zajlottak, és általában „hidegfegyverekkel.”

A sajátos japán társadalmi rendben a bűnözői csoportoknak rögzített több évszázados helye van, még hivatalos nyilvántartás is van, amely szerint mintegy 84.500 Yakuza-tag él szerte Japánban. Tevékenységi körük minden japán számára jól ismert, komoly érdekeltségeik vannak az ingatlan- és építőiparban, ők tartják kezükben a pénzbehajtás és a szerencsejáték piac nagy részét, a korrupciós szálak is sokszor hozzájuk vezetnek, de legalább ennyire fontos a szexipar, vagy a drogkereskedelem is.

Az is közismert, hogy a politikai paletta szélsőjobboldalán található pártokkal és szervezetekkel is jók a kapcsolataik, egyes szakértők szerint ezek vezetői is nem ritkán tagjai a Yakuza-nak.

Ahogy már utaltunk rá az utóbbi évben megszapordtak a fegyveres bűncselekménye a különféle klánok közt, amelyek közül az ismert löfegyveres gyilkosságok száma 53 volt. Az 1945 utáni Japán történetében a politikusok elleni fegyveres merényletek rendkívül ritkák, két-három eset történt

mindössze. Ezek általában nem egy személy kiiktatását célozták, hanem vagy egy magányos örült műve volt az adott gyilkosság, vagy családon belüli drámáról volt szó.

Icso Itot egy vasútállomáson lőtték le, a kiváltó ok pedig csak egy gépkocsiban esett kár megtérítésének megtagadása volt, legalábbis a rendőrség állítása szerint. A legnagyobb klán a Yamagucsi Gumivel együtt a Yakuza most komoly hatósági vizsgálatok elé néz, mivel Sinzo Abe miniszterelnök „zéró toleranciát” hirdetett meg a bünszövetkezetekkel szemben. Mivel éppen a helyhatósági választási kampány közepén történt a gyilkosság, amelyet nem tartanak politikai természetűnek.

A japán miniszterelnök nyilván két legyet akar ütni egy csapásra, célja a szervezet „kifehérítése”, másrészt a szélsőjobboldali, militarista csoportok és szervezetek visszaszorítása.

Az eset körüli rejtélyt növeli, hogy a nagaszaki polgármester megrögzött békeharcos volt, aki 1945-ös atombomba-támadás után mintegy két héttel született. Fő célja az atomfegyverek teljes betiltása volt, és militarizmus elleni kampánya komoly visszhangot kapott, nem kizárt, hogy ennek is komoly szerepe volt a gyilkosságban, mivel a polgármester tevékenysége a Yakuza alapvető nézeteit sértette.

2003-ban történt, hogy egy képviselő bírálta Koizumi miniszterelnököt a második világháborús japán katonák Jokoszuni szentélyében tett látogatásáért, pár nap múlva felgyújtották a házat.

Vannak adatok arra nézve is, hogy a polgármesternek voltak korrupciós gyanús közmunka szerződése is, amely érintkezhetett a Yakuza érdekköré-

vel. A köztudottan zárt és tradicionalista japán társadalomban nem könnyű kideríteni, hogy milyen érdekek és motívumok állnak egy ügy mögött, különösen akkor, ha az egy gyilkosság.

VII. Dél-Amerika (Marton Péter Lajos)

21. századi szocializmus Dél-Amerikában

A dél-amerikai „huszonegyedik századi” szocializmust építő Venezuela 2007 május elsejét azzal kívánta megünnepelni, hogy helyreállítja az állami felügyeletet az Orinoco-torkolatvidékén elhelyezkedő olajmezők felett (*Financial Times, April 30, 2007*).

Ehhez bevettették az Oroszországtól nemrég vásárolt Szuhoj vadászbombázókat is. Az olajmezők államosítását a rajtuk található berendezésekkel együtt Chavez elnök 2007 június 26-ra tervezte befejezni. A tervek szerint ekkorra az állami tulajdonban lévő PDVSA olajkiszernnek át kellett adni a külföldi kitermelő vállalatok (ConocoPhillips, ExxonMobil, Chevron, Total, BP, Statoil) részvényeik legkevesebb hatvan százalékát, ezt követően csak vegyes vállalati formában működhetnek tovább. Ha valamelyik kitermelő vállalat nem hajlandó belemenni a vegyes vállalati konstrukcióba, akkor az állam átveszi az irányítást.

Chavez felszólította az OPEC-hez tartozó országokat, hogy vonuljanak ki a washingtoni székhelyű nemzetközi pénzügyi szervezetekből a Világbankból és az IMF-ből. Chavez ezeket a szervezeteket tartja felelősnek, például Latin-Amerika szegénységéért, már tervbe is vette egy alternatív, a térség fejlesztéseit finanszírozó pénzügyi szervezet létrehozását (*Financial Times, April 30, 2007*).

Venezuela elnöke még 2007 április elején a húsvéti ünnepekre való tekintettel több napos alkoholtilalmat vezetett be, amely nagypéntektől a húsvét

hétfőt követő kedd reggelig tartott. A venezuelaiak ilyenkor hagyományosan útra kelnek rokonaikat meglátogatni vagy éppen csak a tengerhez ruccannak le.

Már évek óta gondot okoz a mértéketlen alkoholfogyasztás, amely a közlekedésben sok ember halálát okozza. Többen neheztelnek Chavezre a rendelkezésért, hogy a tilalom ideje alatt nem lehet alkoholt vásárolni, így tehát senki sem jut szeszes italhoz, még a gyalogosok, vagy az otthonivók sem.

Egész Dél-Amerikában egyre nagyobb gondot okoz az alkohol, ezért például Kolumbiában is fontolgatják hasonló, időszakos tilalom bevezetését. A trésségben hagyományosan a rum vezeti a fogyasztási és népszerűségi listákat, de a whiskyfogyasztás is egyre nagyobb teret nyer. A Skót Whisky Társaság szerint Venezuela a hetedik legnagyobb whiskyimportáló a világon (*Guardian, April 04, 2007*).

Bolíviai államosítási program

Bolíviában 2007 május elsején ünnepelték a gázkitermelés államosításának első évfordulóját. Evo Morales és csapata a telekommunikációs ágazat állami kontrol alá helyezésére készültek, és ez a művelet nehezebbnek ígérkezett, mint a gáz-ágazat nacionalizálása.

Morales akkor elbocsátotta az ágazatot felügyelő Hydrocarbon-ügyi minisztert és az állami YPFB vállalat vezetőjét is, csak ezt követően kezdett tárgyalni a kitermelő cégekkel, akik kénytelenek voltak elismerni a változásokat. A 2006-os lépés tovább növelte a választók szegény tömegei előtt Morales népszerűségét.

A telekommunikációs piacon Bolíviában a Telecom Italia kezében van a vezető Entel vállalat részvényeinek nagyobb hányada, az olaszok ter-

mészetesen mindent megtesznek a befektetéseinek védelmében. Azt sem árt szem előtt tartani, hogy a telekommunikációs eszközök bármikor le- és szétszerelhetők, ha nem sikerül megállapodni egy esetleges államosítási eljárást követő kompenzációról.

Ezt követően Bolívia ott maradhat egy megbénult, vagy nem létező kommunikációs és informatikai hálózattal, és aligha talál valakit a világpiacra, aki újra be fog fektetni náluk az ágazatba, hacsak nem akar teljesen állami pénzek felhasználásával egy új hálózatot kiépíteni óriási költséggel.

(A szerzők véleménye, meglátásai nem feltétlenül esnek egybe az Europa Varietas Intézet véleményével.)

A szerzőkről :

Marton Péter Lajos biztonságpolitikai elemző, történész, politológus. Kutatási területei a Közel- és Közép-Kelet, Belső-Ázsia, proliferáció (gyalogsági fegyverek). Szakmai gyakorlatát a Biztonságpolitikai és Honvédelmi Kutatások Központjában (BHKK) végezte majd kockázati elemzéseket készített a Political Capitalnek.

Türke András István biztonságpolitikai elemző, a Sorbonne doktora és a Centre d'Histoire Sciences Po Paris kutatója, az EUISS, az AWEU Védelmi Bizottsága, az IRSEM, az SVKI és az MKI külső munkatársa.

AZ EDDIG MEGJELENT EuVI ELEMZÉSEK LISTÁJA :

<http://www.europavarietas.eu>

Türke András István

La restructuration de l'industrie militaire en Hongrie (1988-2010)

(A magyar védelmi ipar átstrukturálódása az EU közös védelmi iparának kialakulása tükrében)

2010.02.18.

Türke András István

A szlovák államnyelv-törvény legújabb módosításai

Avagy hogyan tovább Knut Vollebaek főképviselő úr

2010.01.18.

Türke András István

Franciaország és az EU bevándorlási problémái

Az immigráció probléma vagy gazdasági szükségszerűség?

2009.06.25.

Türke András István

Kudarcra ítélt-e a Nabucco-projekt?

Az EU energiapolitikai lehetőségeiről világpolitikai perspektívában

2009.04.29.

Türke András István

Franciaország reintegrációja a NATO katonai struktúrájba

« Ment is, meg nem is, köszönt is meg nem is, vitt ajándékot meg nem is »

2009.04.03.

Türke András István

« Eco(il)logique » : a környezetvédelem, mint a válság megoldásának csoda-fegyvere (?)

Milyen valódi lépéseket kéne megtenni az EU-nak a válság kezelésére ?

2009.03.06.

EUROPA VARIETAS INTÉZET

<http://www.europavarietas.eu>

EuVI ELEMZÉSEK | ISSN 2061-9812 | **Kiadó** : Europa Varietas Alapítvány – 1135 Budapest, Szent

László út 15. 5. em. 8. | **Felelős szerkesztő** : Türke András István Ph.D | © 2009-2010

<http://europavarietas.visuart.eu/euvi> | **Megrendelés** : [info\(kukac\)europavarietas\(pont\)eu](mailto:info(kukac)europavarietas(pont)eu)

© Minden jog fenntartva. Tilos a jelen kiadvány egészének vagy egyes részeinek, valamint formai elemeinek és illusztrációinak felhasználása, a kiadó előzetes engedélye nélkül.